

رودکی، ابو عبدالله جعفر بن محمد. (وف ۳۲۹ ق)، شاعر. مشهور به سلطان شاعران، استاد شاعران و آدم الشعراء. در قریه بَنج از توابع رودک سمرقند متولد شد. بیشتر مورخان معتقدند که کور مادرزاد بود. در هشت سالگی قرآن را حفظ کرد و قراءت مختلف را آموخت. او در موسیقی ماهر و از صدای خوشی بهره‌مند بود. وی نخستین بار به شعر فارسی ضبط و قاعده معین داد و آن را در موضوعات مختلفی از قبیل داستان و غزل و مدح و وعظ و رثاء و جز آن به کار برد. رودکی شاعر دربار سامانیان بویژه دربار نصر بن احمد سامانی بود و دیگر درباریان را نیز مدح می‌گفت. وی در زادگاه خود درگذشت. از آثار وی: «دیوان» اشعار؛ «کلیله و دمنه» منظوم. امروز از اشعار رودکی که بالغ بر صد هزار بیت بوده است بیش از هزار و اندی بیت بیشتر در دست نیست.

- با کاروان حله (۱۱-۱۸)، تاریخ ادبیات در ایران (۱)
 ۳۷۱-۳۸۹، تاریخ ادبی ایران (۱/ ۲۷-۲۹، ۵۲۱-۵۲۲،
 ۶۶۴-۶۶۸، تاریخ برگزیدگان (۲۲۰-۲۲۱)، تاریخ
 سیستان (۳۱۶-۳۲۳)، تاریخ گزیده (۷۳۲)، تاریخ
 موسیقی (۱/ ۱۵۸-۱۵۶)، تاریخ هنرهای ملی (۲/
 ۷۲۹-۷۳۰)، تذکره الشعراء (۳۶-۳۹)، چشمه روشن
 (۱۷-۲۶)، چهار مقاله (۵۲-۵۴)، دائرةالمعارف
 الاسلامیه (۱۰/ ۲۱۸-۲۲۱)، دائرةالمعارف فارسی (۱/
 ۱۱۱۴-۱۱۱۵)، الذریعه (۳/ ۲۰۷، ۹/ ۳۸۹-۳۹۰)،
 ریاضی و ریاضی سوریان (۹۹)، ریحانه (۲/ ۳۳۸-۳۴۲)،
 سخن و سخنوران (۱۸-۲۵)، سرآمدان فرهنگ (۱/
 ۴۰۵-۴۰۶)، سیری در شعر فارسی (۲۱۴-۲۱۹)،
 فرهنگ ادبیات فارسی (۲۳۸-۲۳۹)، فرهنگ سخنوران
 (۴۰۱-۴۰۲)، فهرستواره کتابهای فارسی (۱/ ۴۶۱)،
 کارنامه بزرگان (۳۰۹-۳۱۰)، الکنی و الالقاب (۲/
 ۲۸۴)، گنج سخن (۱/ ۱-۱۴)، گنج و گنجینه
 (۳/ ۵۰۹-۵۰۳)، لباب الالباب (۲/ ۹۶)، مؤلفین کتب
 چاپی (۲/ ۳۳۸-۳۳۷)، مجمع الفصحا (۲/ ۶۸۱-۶۸۸)،
 مجمل فصیحی (ذیل / سال ۴۰۷)، معجم البلدان (۱/
 ۵۹۰)، هفت اقلیم (۳/ ۳۳۵-۳۴۲).